

كَلِمَةُ التَّوْحِيدِ
الْفَارِقَةُ بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِسْلَامِ

Tevhîd Kelimesi

Küfür İle İslâm

Arasındaki (Alâmet-i) Fârika

Muhammed bin Abd'il Vehhâb

Tevhid'e Davet
darultawhid.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın Adıyla.

Şeyh'ul İslam Muhammed bin Abdilvehhâb Rahimehullâh şöyle dedi:

“Ümmet arasında tevhîdin kaçınılmaz olarak “kalp ile -ki bu ilimdir-”, “dil ile -ki bu sözdür-” ve “amel ile -ki bu emirleri ve nehiyleri gerçekleştirmektir-” olduğu noktasında ihtilâf yoktur. Bu üç durumdan birini ihlâl eden kimse Müslüman olamaz!”

رِسَالَةٌ أُخْرَى فِي كَلِمَةِ التَّوْحِيدِ

[كَلِمَةُ التَّوْحِيدِ: الْفَارِقَةُ بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِسْلَامِ]

Tevhîd Kelimesi Hakkında Diğ̈er Bir Risâle

[Tevhîd Kelimesi: Kûfür ile İslâm
Arasındaki (Alâmet-i) Fârika]

Müellif:

Şeyh'ul İslam Muhammed bin Abdilvehhâb
Rahimehullâh

(1206 H)

Darultawhid

Tevhide Davet

 www.darultawhid.com

 info@darultawhid.com

 english@darultawhid.com

 t.me/darultawhid

 t.me/darultawhid_english

رِسَالَةٌ أُخْرَى فِي كَلِمَةِ التَّوْحِيدِ

[كَلِمَةُ التَّوْحِيدِ: الْفَارِقَةُ بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِسْلَامِ]

Tevhîd Kelimesi Hakkında Diğer Bir Risâle [Tevhîd Kelimesi: Küfür ile İslâm Arasındaki (Alâmet-i) Fârika]¹

Şeyh'ul İslam Muhammed bin Abdilvehhâb
(1206 H)

Rahimehullâhu Teâlâ

Şeyh'ul İslâm Muhammed bin Abdilvehhâb Rahimehullâhu Teâlâ [Allâh Ruhunu Arındırsın ve Mezârını Nûrlandırsın]² yine dedi ki:

Allâh seni irşâd etsin! Bil ki; Allâh seni Kendisi'ne ibâdet etmen için yaratmış ve Kendisi'ne itâ'at etmeni senin üzerine vâcib kılmıştır. O'nun ibâdetlerinin (emrettiği kulluk vazîfelerinin) senin üzerine farziyet bakımından en ileride olanlarından biri de La ilahe illallâh'ı -ilim, söz ve amel bakımından- bilmektir. Bunların hepsini bir araya toplayan ise Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

"Hepiniz topluca Allâh'ın ipine yapışın ve dağılıp ayrılmayın!.."

(Âl-i İmrân 3/103)

Ve yine Allâhu Teâlâ'nın şu kavli:

---

¹ El-Cevâhir'ul Mudiyye, 36-40 (Mecmûat'ur Rasâ'il ve'l Mesâ'il'in Necdiyye içinde 4/36-40); ed-Durar'us Seniyye, 2/123-128.

² Parantez içi ilâve yalnızca ed-Durar'us Seniyye'de mevcut olup "Rahimehullâhu Teâlâ" ibâresi yerine kullanılmıştır.

“Dîni ayakta tutun ve onda ayrılığa düşmeyin!” diye Nûh'a tavsiye ettiğini, sana vahyettiğimizi, İbrâhîm'e, Mûsâ'ya ve İsâ'ya tavsiye ettiğimizi Allâh sizin için de dîn kıldı...” (eş-Şûrâ 42/13)

Bil ki; Allâh'ın kullarına olan vasiyeti, küfür ile İslâm'ın arasını ayıran Kelime-i Tevhîd'dir. İşte bu konuda, insanlar cehâletten, taşkınlıktan veya inattan dolayı bölük bölük oldular. Bunları (tekrar) bir araya getirecek olan şey, ümmetin Allâhu Teâlâ'nın şu kavline uygun olarak toplanmasıdır:

“...Dîni ayakta tutun ve onda ayrılığa düşmeyin!..” (eş-Şûrâ 42/13)

Ve şu kavli:

De ki: Bu, benim yolumdur. Ben ve bana uyanlar basîret üzere Allâh'a da'vet ederiz...” (Yûsuf 12/108)

Her bir ferdin üzerine vâcib olan:

(1) Tevhîdi öğrenip ikrâr ettiği zaman; kalbi ile Tevhîdi sevmesi, eli ve dili ile ona yardım etmesi ve Tevhîde yardım edip destek olan kimselere yardım etmesidir.

(2) Şirki öğrenip şirki(n mâhiyetini ve kötülüğünü) ikrâr ettiği zaman; kalbi ile ona buğzetmesi, dili ile onu terk etmesi ve ona yardım edip destekleyeni; eli, dili ve kalbi ile terk etmesidir.

İşte bu, iki meselenin hakîkatidir. İşte o zaman kişi, Allâhu Teâlâ'nın kendileri hakkında şöyle buyurduğu kimselerin yoluna girer:

“Hepiniz topluca Allâh'ın ipine yapışın ve dağılıp ayrılmayın!..”
(Âl-i İmrân 3/103)

Biz deriz ki; ümmet arasında tevhîdin kaçınılmaz olarak “kalp ile -ki bu ilimdir-”, “dil ile -ki bu sözdür-” ve “amel ile -ki bu emirleri ve nehiyleri gerçekleştirmektir-” olduğu noktasında ihtilâf yoktur.

Bu üç durumdan birini ihlâl eden kimse Müslüman olamaz! Şâyet tevhîdi ikrâr eder fakat onunla amel etmezse Firavun ve İblîs gibi mu'annid (inatçı) bir kâfirdir. Zâhirde tevhîd ile amel eder fakat bâtında (içinde) i'tikâd etmezse bu kimse de hâlis münâfiktir ki o, kâfirden [daha]³ şerlidir. Vallâhu A'lem!

Şeyh'ul İslâm Muhammed bin Abdilvehhâb Rahimehullâh şöyle dedi:

Tevhîd iki çeşittir: Rubûbiyyet Tevhîd'i ve Ulûhiyyet Tevhîd'i.

Rubûbiyyet Tevhîd'ine gelince; bunu hem kâfir hem de Müslüman ikrâr eder.

Ulûhiyyet Tevhîd'ine gelince; küfür ile İslâm'ın arasını ayıran (alâmet-i fârika) işte budur.

Her Müslümanın, bu ikisinin arasını ayırt etmesi ve kâfirlerin Allâh'ın Hâlik (yaratan), Râzık (rızkı veren) ve Müdebbir (işleri tedbîr eden) olduğunu inkâr etmediklerini bilmesi gerekir. Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“De ki: Size gökten ve yerden rızık veren kimdir? Ya da kulak ve gözlere mâlik olan kimdir? Ölüden diriye çıkararak ve diriden ölüyü çıkararak, her türlü işi düzene koyan kimdir? Diyecekler ki: Allâh'tır! De ki: Öyleyse (O'na karşı gelmekten) sakınmaz mısınız?” (Yûnus 10/31)

“Eğer onlara: Gökleri ve yeri kim yarattı? Güneşi ve Ayı kim emrine boyun eğdirdi? diye sorsan, elbette derler ki: Allâh'tır!” (el-Ankebût 29/61)

Senin yanında bunları kâfirlerin ikrâr ettikleri sâbit olduğu [açıklığa kavuştuğu]⁴ vakit, senin Allâh'tan başka kimse yaratamaz, rızık veremez, Allâh'tan başka kimse işleri düzenleyemez sözlerinin, ta ki “La ilahe illallâh”

³ Parantez içi ilâve yalnızca ed-Durar'us Seniyye'de mevcuttur.

⁴ Parantez içi ilâve ed-Durar'us Seniyye'de mevcut olup “sâbit olduğu” ibâresi yerine kullanılmıştır.

deyip manası ile amel edinceye kadar seni Müslüman kılmayacağını anlamış olursun.

Zîrâ bu isimlerin her birisinin kendisine has manası vardır.

Senin **“el-Hâlik (Yaratıcı)”** sözüne gelince bunun manası: **bütün mahlûkâtı yoktan var edendir.**

Senin **“er-Râzık (rızkı veren)”** sözüne gelince bunun manası: **mahlûkâtını yarattığında onlara rızıklarını verendir.**

“el-Müdebbir (işleri tedbîr eden, düzenleyen)” sözüne gelince, bunun manası; **melekleri semâdan, yeryüzüne kendi tedbîri ile indiren, aynı şekilde kendi tedbîriyle semâya yükselten, bulutları tedbîri ile ilerleten, aynı şekilde rüzgârları tedbîri ile değiştiren, kezâ bütün mahlûkâtı dilediği şekilde tedbîr eden O'dur.** [Kâfirlerin de ikrâr ettiği]⁵ bu (zikrettiğimiz) isimler, kâfirlerin de ikrâr ettiği Rubûbiyyet Tevhîdi ile alâkalıdır.

Ulûhiyyet Tevhîdine gelince o ise senin “La ilahe illallâh” sözüdür. Bu sözün manasını, Rubûbiyyet ile alâkalı isimlerin manasını bildiğin gibi bilirsin! Senin “La ilahe illallâh” sözün, nefiy ve isbâtıdır. Allâh'tan başkasından Ulûhiyyeti tümüyle nefyeder ve Ulûhiyyeti yalnızca Allâh'a has kılar. Bizim zamanımızda “İlah” kelimesinin manası, kendilerinde [ya da onlardan başka varlıklarda]⁶ **“sır”** olduğu söylenen ve faydayı celb ettiklerine veya zararı def ettiklerine i'tikâd edilen **“şeyh”** veya **“seyyid”**dir.

Her kim bu gibi kimseler veya bunlardan başkaları hakkında, ister nebî ister başkası olsun (böyle şirk olan şekilde) i'tikâd ederse bu i'tikâdı ile o kimseyi Allâh'ın dışında ilah edinmiş olur. İsrâ'îloğulları; Meryem oğlu İsâ ve annesi Aleyhimâ's Selâm hakkında (bu şekilde) i'tikâd ettikleri zaman, Allâhu

---

⁵ Parantez içi ilâve ed-Durar'us Seniyye'de mevcut olup yukarıdaki metinden farklı olarak; ifâde, ilkinde zikredilen isimlere, ikincisinde de Rubûbiyyet Tevhîdi'ne atfedilerek iki defâ tekrar edilmiştir.

⁶ Parantez içi ilâve ed-Durar'us Seniyye'de mevcuttur.

Teâlâ o ikisini “İlaheyn (iki ilah)” olarak isimlendirmiştir. Allâhu Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Allâh: Ey Meryem oğlu İsâ! İnsanlara, Allâh’ı bırakıp beni ve annemi iki ilah edinin, diye sen mi söyledin? dediğinde, İsâ dedi ki: Seni tenzîh ederim, hakkım olmayan bir sözü söylemek bana yakışmaz. Eğer öyle söylemişsem, Sen onu bilirsin. Sen, benim nefsimde olanı bilirsin, ama ben, Sen’in nefsinde olanı bilmem. Gerçekten, gaybleri bilen ancak Sen’sin.” (el-Mâ’ide 5/116)

İşte bu âyette, yaratılmış bir şey/kimse hakkında, onun faydayı celb edip zararı def ettiğine i’tikâd eden birisinin o kimseyi ilah edindiği noktasında delîl vardır. Eğer Enbiyâ (Peygamberler) hakkındaki (bâtıl) i’tikâdın hâli böyleyse onlardan daha aşağıda olan kimseler(e i’tikâd edenler)in hâli ise öncelikli (olarak daha vahîm)dir!

Aynı şekilde her kim taş veya ağaç ile teberrük ederse (bereket umarsa) ya da kabir yahut türbeye el sürerek onlardan bereket umarsa onları ilah edinmiş olur.

Bunun delîli ise şudur: Sahâbeler kendisiyle teberrükte bulunmak amacıyla Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’e şöyle dediklerinde:

“Onların bir Zât’u Envâtı (Askı Ağacı) olduğu gibi bize de bir Zât’u Envât yap!”

Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem de onlara şöyle buyurdu:

«Allâhu Ekber! İşte yine aynı yol. Nefsim elinde olan Allâh’a yemîn olsun ki siz aynı İsrâ’îloğulları’nın Mûsâ Aleyh’is Selâm’a söyledikleri gibi dediniz⁷»

“...Onların ilahları olduğu gibi, sen de bizim için bir ilah yap! (Mûsâ Aleyh’is Selâm şöyle dedi:) Gerçekten siz, câhillik eden bir

⁷ Tirmizî, Hadîs no: 2180 ve diğerleri.

toplumsunuz! Şüphesiz, bunların içerisinde buldukları (dîn) yıkılmıştır, yapmakta oldukları da bâtıldır. Mûsâ dedi ki: Allâh sizi âlemlere üstün kılmışken ben size Allâh'tan başka bir ilah mı arayayım?" (el-A'râf 7/138-140)»

Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem Zât'u Envât konusunda sahâbelerin sözlerini, İsrâ'îloğulları'nın sözleri olarak tanımlamış ve onu bir ilah addetmiştir.

İşte bunda, zikrettiğimiz şeylerden herhangi birini yapan kimsenin onu ilah edindiğine dair delil vardır.

"el-İlah": kendisinden başkasına yöneltilen ibâdetin geçerli olmadığı "ma'bûd" demektir ki O da sadece Allâhu Teâlâ'dır. Her kim Allâh'tan başkasına adak adar veya kurban keserse ona ibâdet etmiş olur. Yine her kim Allâh'tan başkasına du'â ederse o da böyledir. Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Allâh'ı bırakıp da sana fayda da zarar da vermeyecek şeylere ibâdet etme! Eğer (böyle) yaparsan, o takdirde mutlaka zalimlerden olursun!" (Yûnus 10/106)

Hadîste ise şöyle geçmektedir:

«Muhakkak ki du'â ibâdetin özüdür (beynidir).»⁸

Aynı şekilde her kim, Allâh ile kendi arasına vâsita (aracı) koyar ve onun kendisini Allâh'a yaklaştırdığını iddiâ ederse o kimseye/şeye ibâdet etmiş olur. Allâhu Teâlâ, kâfirlerden bahsederek şöyle buyurmaktadır:

"Onlar, Allâh'ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda veremeyecek şeylere ibâdet ederler ve derler ki: Bunlar, Allâh katında bizim şefâ'atçilerimizdir..." (Yûnus 10/18)

---

⁸ Tirmizî, Hadîs no: 3371; Ebû Dâvûd, Hadîs no: 1479.

Allâhu Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

“...O’ndan başka velîler edinenler derler ki: Biz onlara ancak bizi Allâh’a daha çok yaklaştırsınlar diye ibâdet ediyoruz...” (ez-Zümer 39/3)

Aynı şekilde, Allâhu Teâlâ melekleri vâsita edinenleri de zikretmiş ve şöyle buyurmuştur:

“O gün Allâh, onların hepsini toplar; sonra meleklerle der ki: Size ibâdet edenler bunlar mıydı? (Melekler de) der ki: Sen her tür noksanlıktan münezzehsin. Bizim velîmiz onlar değil, Sen’sin. Bilakis onlar cinlere ibâdet ediyorlardı. Çoğu onlara îmân etmişlerdi...” (Sebe 34/40-41)

Allâh Subhânehu, meleklerin bu durumu Kendisi’nden tenzîh ettiklerini, onların bu kimselerden berî olduklarını ve onların bu ibâdetlerinin, kendilerine bu işi emreden şeytânlarına olduğunu zikretmektedir.

Aynı şekilde Allâh Subhânehu, sâlihleri vâsita edinenleri de zikretmiş ve Allâhu Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“De ki: O’ndan başka (ilah olduklarını) iddiâ ettiklerinizi çağırın (bakalım)! Onlar ne sizin sıkıntınızı giderebilme, ne de onu değiştirme gücüne sâhib değildirler. Onların yalvardıkları bu varlıklar, hangimiz daha yakın olacağız diye Rablerine vesile ararlar; O’nun rahmetini umar, azâbından korkarlar. Çünkü Rabbinin azâbı gerçekten korkunçtur.” (el-İsrâ 17/56-57)

Allâh Subhânehu, onların herhangi bir kimseden ve kendi nefislerinden bir zararı gideremeyeceğini, herhangi bir kimseden de onu def edemeyeceğini ve onların Rablerine daha yakın olmak için vesîle aradıklarını, rahmetini umup azâbından korktuklarını zikretmiştir.

Böylelikle “La ilahe illallâh”ın manası senin için sâbit [aydınlanmış]⁹ olur. Sen, Meryem oğlu İsâ Aleyhimâ’s Selâm hakkında (şirk olan) i’tikâdda bulunanların, melekler hakkında (şirk olan) i’tikâdda bulunanların ve sâlihler hakkında (şirk olan) i’tikâdda bulunanların hâlini ve onlarla birlikte -değil başkalarına- kendileri için bile bir zarar ve faydası olmayanların hâlini öğrendiğin zaman, (mertebece) onlardan daha aşağıda olan kimselere (bâtıl) i’tikâd besleyen kimsenin yolca daha sapık olduğunu öğrenmiş olursun ve böylelikle de “La ilahe illallâh”ın manası senin için sâbit [aydınlanmış]¹⁰ olur. Vallâhu A’lem!

---

⁹ Parantez içi ilâve ed-Durar’us Seniyye’de mevcut olup “sâbit” ibâresi yerine kullanılmıştır.

¹⁰ Parantez içi ilâve ed-Durar’us Seniyye’de mevcut olup “sâbit” ibâresi yerine kullanılmıştır.